

מר עודד קוטלר – קורות חיים

כבר בילדותו, הבחינו חנה ופנחס קוטלר, שילדם השלישי, עודד, בן הזקונים, שנולד ב-1937, נמשך לכל מה שמוצג בתיאטרון – בהבימה, ב"אוהל" ב"מטאטא" ואפילו בתיאטרון הרוויז "לי לה לו". כחובבי תיאטרון מושבעים, נהגו הקוטלרים לצפות כמעט בכל מה שהוצג על הבמות בישראל בשנות הארבעים ועודד היה נשרך אחריהם. בשונה מאחיו הגדולים, נשלח עודד לעשות את לימודיו בבית הספר היסודי-דתי "בילו", על רקע היותם של הקוטלרים שומרי מסורת. וגם שם, בבית הספר, החשיב מאד את ההזדמנויות לשחק בהצגות בית הספר.

אך אלה לא הירו את צימאנו ובגיל 14 ייסד את תיאטרון הנוער – "קלעים", שכעבור זמן קצר זכה להכרה של עיריית ת"א כתיאטרון הנוער העירוני. ל"קלעים" הצטרפו מי שלימים הפכו לעמודי התווך של דור התיאטרון הצעיר: גילה אלמגור, עודד תאומי, אילי גורליצקי, אברהם מור, אלכס פלג, שולמית אדר, אהרון אלמוג, הלל נאמן ואחרים. בעת לימודיו בתיכון "גאולה" הוא המשיך להתמסר לניהול "קלעים" וללימוד קשת רחבה של תחומים הקשורים לעשייה התיאטרונית.

כבר בגיל 17 הוזמן לשחק בתיאטרון "האהל" ושם עשה את ראשית דרכו כשחקן מקצועי, כצעיר שחקניו. בניגוד לציפיותיו, בצבא עבר טירונות קרבית אך שובץ להפתעתו ללהקת פיקוד מרכז; הוא הצטרף עם חבריו ללהקה לכוחות הלוחמים במלחמת "קדש" וכעבור זמן מה מונה למפקד הלהקה. בתום שלוש שנות שירות, ואחרי שבמרוצת שירותו הצבאי המשיך בלימודי התיאטרון עם המורים לולה שנצר, רות הריס, מרים ברנשטיין-כהן, והבמאים פיטר פריי והיי קיילוס, התקבל עודד ל"תיאטרון הקאמרי" כחבר הלהקה ונשא בתפקידים ראשיים בהצגות כ"וויצק", "הזמנה לארמון", "הלילה ה-12", "גנרל קישוט", "פונדק הרוחות", "רוזנים ואביונים" ועוד.

בשנות ה-60 זכה במלגת לימודים מטעם The Neighborhood Playhouse School of Theater – מוסד יוקרתי ללימודי תיאטרון בניו-יורק, ואחרי תום לימודיו (אותם סיים בהצטיינות), שב לשורות "הקאמרי", הפעם גם כבמאי, כשהצגתו הראשונה כבמאי הייתה "ציפס עם כל דבר" של ארנולד ווסקר, שזכתה לשבחי הביקורת ולהצלחה רבה בקרב הקהל. בנוסף לעבודתו כשחקן ובמאי החל להופיע גם בסרטים וביניהם הסרט "שלושה ימים וילד" מאת א.ב. יהושע, עליו זכה בפרס היוקרתי של פסטיבל הסרטים בקאן – פרס השחקן הטוב ביותר לשנת 1968.

אלא שקוטלר ביקש ליצור מסגרת שתהלום את "הרוח הישראלית", ובשנת 1964 פרש מהתיאטרון "הקאמרי" והקים יחד עם קבוצת עמיתים את "במת השחקנים",

תיאטרון שרשם פרק חשוב בהתפתחות התיאטרון הישראלי. אחרי חמש שנות קיום עצמאיות, אך בהיעדר תמיכה כספית, נענה התיאטרון לפנייה של תיאטרון חיפה, עם עזיבת מייסדו יוסף מילוא, והצטרף עם חברי "במת השחקנים" לתיאטרון חיפה כמנהלו האמנותי.

המגמה לפיתוח יצירה שתשקף כבראי את הדרמה המתחוללת בחיי המדינה, הביאה את עודד ועמיתיו להקדיש כמעט את כל זמנם לפיתוח המחזאות המקורית, קו מרכזי בעבודתו של קוטלר עד היום. תחת ניהולו, נתגלו מחזאים כיהושוע סובול, יוסף בר-יוסף, הלל מיטלפונקט, דני הורוביץ, יעקב שבתאי, חנוך לוינ ואחרים, שהפכו לעמוד השדרה של המחזאות בישראל ובכך שינו למעשה את פני התיאטרון ממסגרות של רפרטואר אקלקטי, לבחירה של יצירה מקורית.

חרף ההישגים המרשימים של תיאטרון חיפה באותה עת, חתר קוטלר ליוזמות חדשות שייתנו ביטוי ליוצרים שאינם מצליחים להביא את דברם לבמה הממוסדת. וכך, ב-1980 הגה, יזם והקים את פסטיבל עכו לתיאטרון אחר, הפועל בהצלחה עד היום. ב-1977 הוזמן להקים את מחלקת הדרמה בטלוויזיה הישראלית, עם שותפיו דליה הרץ, אברהם הפנר, יעקב שבתאי, יצחק בן נר, דנה כוגן ורם לוי. כשסיים את כהונתו כמנהל תיאטרון חיפה, ובמקביל להקמתו של פסטיבל עכו, הקים, בעידודו של שלמה (צייץ) להט, את המרכז התיאטרוני נווה צדק. על תרומתו בהקמת המרכז ופיתוחו, זכה בפרס יו"ר הכנסת. בנווה צדק נרתם עודד להוביל מאבק ציבורי לביטולה של הצנזורה על מחזות, שנשא פרי, והצנזורה על מחזות בוטלה.

מענק מהממשל האמריקאי העניק לו תקופה של השתלמות בארה"ב בניהול תיאטרוני שדה ובסיומה הוזמן על-ידי טדי קולק ז"ל לנהל את פסטיבל ישראל – ירושלים תפקיד שמילא במשך 5 שנים בין 1985 ל-1990. קוטלר פתח את הפסטיבל לראשונה ליוצרים החשובים של המאה ה-20, ביניהם: תדאוש קנטור, פיטר ברוק, מרתה קלארק, אריאן מנושקין, פינה באוש, ויליאם פורסייט ורבים אחרים וטובים.

לאורך כל דרכו המקצועית, המשיך עודד לביים ולשחק וזכה בפרסים רבים, ביניהם: פרס מרגלית, פרס המועצה לתרבות ולאמנות, פרסי כינור דוד (חמש זכיות), פרס רוזנבלום, פרס התיאטרון הישראלי למפעל חיים, פרס בית הספר "סם שפיגל" למפעל חיים ופרס "אמת" על תרומתו רבת השנים לתיאטרון הישראלי.

ב-1990 חזר לתקופת כהונה שנייה כמנהלו הכללי של תיאטרון חיפה. בקדנציה זו הוסיף לטפח את המחזאות הישראלית והעניק לראשונה במה למחזאית עדנה מזי"א, כאשר, בין היתר, ביים את המחזה "משחקים בחצר האחורית", שהפך לאחד הנצפים ביותר בתיאטרון הישראלי.

בהמשך, הוא ביים לטלוויזיה הישראלית סידרה בת 6 פרקים שנושאה חיי משפחה בישראל, ביים שני סרטים דוקומנטריים: "ילד שלי מוצלח" על נעמי פולני

וחדוש להקת התרנגולים, ו"עקבות בשלג" על הסופר והמחזאי בולגאקוב ויצירתו "השטן במוסקבה", שהועלתה בתיאטרון "גשר".

כ"פרי-לאנסר" העלה בתיאטרון בית ליסין את ההצגות "סינית אני מדברת אליך" ו"תפוחים מן המדבר" של סביון ליברכט. כשחקן הופיע בין היתר ב"הבנאליות של האהבה", ו"נערי ההיסטוריה". באופרה הישראלית גילם ב"גבירתית הנאוה" את פרופ' היגנס. בתיאטרון הקאמרי ביים את האופרה הישראלית "צחוק של עכברוש", מאת נאוה סמל ואלה מילך-שריף (עליה קיבל את פרס הבמאי המצטיין ע"ש יוסף מילוא) ואת ההצגה "גיבור מעמד הפועלים" מאת יהושע סובול. ב-2007 העלה את "חברון", מחזהו השירי של תמיר גרינברג, בהפקה משותפת של הקאמרי והבימה.

בשנים 2010 ו-2011 הקדיש עודד פרקי זמן להוראת משחק בסמינר הקיבוצים, בית צבי ועוד. בשנת 2012, הקים קוטלר, בשיתוף עם השחקן אמנון מסקין ז"ל, את ה"אקטורז סטודיו" (Actors Studio) במסגרת סדנאות הבמה, בהשראת ה"אקטורז סטודיו" הניו יורקי המפורסם שהוקם ע"י לי שטרסברג. במסגרת זו נפגשים עשרות שחקנים מקצועיים, במטרה להעמיק, לשפר ולחדד בהדרכתו את אמנותם, ללא תשלום.

כיוצר עצמאי ראוי לציין כמה מהפרויקטים התיאטרוניים שיצר וייצר בין השנים 2010 עד 2022: "מסיבת יום הולדת" מאת הרולד פינטר (בשיתוף תיאטרון "גשר"); "המסיבה של אביגיל מאת מייק לי בשיתוף תיאטרון רמת גן; "מתים מאהבה" מאת סם שפרד בשיתוף סדנאות הבמה; "ילד לא רצוי" מונודרמה מאת יעל גבירץ, בביצועו בתפקיד יצחק בן אהרון; "הקללה" ע"פ איפיגניה, אגממנון ואלקטרה בהמחזותו ובבימויו לרגל 40 שנות פסטיבל עכו ולאחרונה הוא מגלם את תפקיד טרזיאס ב"אדיפוס המלך" בתיאטרון נוצר. בימים אלה הוא מקדם הפקה של עונה אמריקאית ב"צוותא" – "מותו של סוכן" מאת ארתור מילר ו"חשמלית ושמה תשוקה" מאת טנסי וויליאמס שיועלו בעיבודו בעונת התיאטרון 2021/2022.

עודד קוטלר מתגורר בתל-אביב, נשוי לאורדית, אב לאמנון, נינה ודניאל, וסבא ליונתן, אלה, איתי, עמליה ואילי.